

Izglītības un zinātnes
ministrija

Augstākās izglītības pieejamība Latvijā

Konference „Izglītības pieejamība”
03.12.2016

Personas ar īpašām vajadzībām augstākajā izglītībā

- Šobrīd **netiek centralizēti uzkrāta statistika** par personām ar īpašām vajadzībām augstākajā izglītībā. Datus uzkrāj pašas augstskolas, ievērojot personas datu aizsardzības nosacījumus.
- IZM augstskolās mācās ļoti neliels skaits personu ar īpašām vajadzībām – ar redzes, dzirdes, runas vai kustību traucējumiem – **vidēji 1-6 personas studiju gadā**.
- Personām tiek nodrošināta **individuāla pieeja un atbalsts** studiju procesā, kā arī ērta un pieejama, speciālām vajadzībām pielāgota vide, atvieglotas saziņas iespējas.
- Būtisks ir **asistenta pakalpojums un tehniskie palīg līdzekļi**, lai sekmētu studējošā iekļaušanos mācību procesā un augstskolas sabiedriskajā dzīvē. Augstskolas šos pakalpojumus nodrošina par saviem līdzekļiem.

Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža

- Koledža piedāvā iespēju apgūt **darba tirgū pieprasītas profesijas**, kas ir piemērotas arī personām ar invaliditāti.
- Priekšrocības personām ar invaliditāti:**
 - iespēja studēt par valsts līdzekļiem, izvēloties piemērotāko studiju formu.
 - mācību telpas un apkārtējā vide, kas atbilst mūsdienu standartiem, tajā skaitā, pilnībā pielāgota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
 - speciālistu - ārsta, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa, sociālā darbinieka u.c. atbalsts.
- Lai pieteiktos valsts apmaksātai izglītībai**, jānosaka profesionālā piemērotība. Speciālisti izvērtē vispārējās spējas un zināšanas, prasmes un iemaņas, veselības stāvokli un iesaka, kāda profesija katram cilvēkam ir vispiemērotākā.

Vides pieejamība augstākās izglītības iestādēs

Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai.

- Finansējums 2010-2014:** 142,9 milj EUR, tai skaitā ERAF finansējums 121,5 milj EUR.
- Rezultāts: 33 augstākās izglītības iestādēs** tika modernizēta infrastruktūra un mācību aprīkojums, tajā skaitā uzlabota infrastruktūra personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Studiju vides pielāgošana personām ar īpašām vajadzībām

LU Dabaszinātņu akadēmiskais centrs

Latvijas Universitātes infrastruktūras modernizācija prioritāro virzienu studiju programmu attīstībai

ERAF projekts „Latvijas Universitātes infrastruktūras modernizācija prioritāro virzienu studiju programmu attīstībai” Nr. 3DP/3.1.2.1.1./09/IPIA/VIAA/029

Projekta mērķis: jauna, mūsdienīgi vienota studiju un zinātniskā darba centra izveide Rīgā, Torņakalna rajonā, tai skaitā, pielāgojot studijas šajā ēkā personām ar funkcionāliem traucējumiem un uzlabojot studiju procesa nodrošinājumu ar iekārtām, aprīkojumu un tehnoloģijām.

Projekta rezultātā izveidots viens no modernākajiem dabas zinātņu centriem Baltijā un Eiropā.

Apvienības «Apeiron» balva kā 2015. gada humanākā ēka.

DU Studiju un pētniecības centrs «Ilgas»

Daugavpils Universitātes studiju programmu kvalitātes uzlabošana un vides pieejamības nodrošināšana, ERAF projekts Nr. 2010/0115/3DP/3.1.2.1.1/09/IPIA/VIAA/021

Projekta mērķis: Daugavpils Universitātes infrastruktūras modernizēšana un pielāgošana personām ar īpašām vajadzībām.

Projekta rezultātā veikta mācību un administratīvās vides Parādes ielā 1, Vienības ielā 13 un DU bibliotēkas renovācija un pielāgošana personām ar īpašām vajadzībām. Izveidots mūsdienīgs studiju un pētniecības centrs «Ilgas».

2016.gadā apvienības «Apeiron» balva nominācijā "Izglītība visiem".

VIA Inženierzinātņu komplekss

Vienota, moderna un personām ar funkcionāliem traucējumiem piemērota prioritāro studiju virzienu studiju kompleksa izveide Vidzemes Augstskolā
ERAF projekts Nr. 2010/0116/3DP/3.1.2.1.1/09/IPIA/VIAA/030

Projekta mērķis: augstākās izglītības kvalitātes uzlabošana un pieejamības nodrošināšana studējošajiem ar funkcionāliem traucējumiem Vidzemes plānošanas reģionā.

Projekta rezultātā rekonstruēta un paplašināta, kā arī pielāgota personām ar funkcionāliem traucējumiem ēka Tērbatas ielā 10, Valmierā. Nodota ekspluatācijā 2014.gadā

Uzņemšana un studiju process

- Centralizētie eksāmeni**
Studējošos uzņem studiju programmās, pamatojoties uz centralizēto eksāmenu rezultātiem, izņemot personas ar īpašām vajadzībām (ja tās nav kārtojušas centralizētos eksāmenus) (AL 46.p.3.d.).
- Uzņemšanas prasības**
Augstskolas un koledžas uzņemšanas noteikumos ietver kārtību, kādā studiju programmā uzņem personu ar īpašām vajadzībām. (MK 10.10.2006. not. Nr.846 13.6.) Personas ar īpašām vajadzībām var tikt uzņemtas studiju programmās, pamatojoties uz vidējās izglītības dokumenta gada atzīmēm.
- Studiju forma un e-risinājumi**
Studiju programmu apguvei ir pieejamas dažādas studiju formas, tai skaitā, neklātieņu un neklātieņu formas paveidi — tālmācība (IL 8.p.1.d.2.p.). Studiju programmas var ietvert e-studiju moduljus.

Budžeta vietas un studiju maksa

- Tas, ka personas ar īpašām vajadzībām var tikt uzņemtas saskaņā ar citām uzņemšanas prasībām, nevis pamatojoties uz centralizēto eksāmenu rezultātiem, **neliedz personai ar īpašām vajadzībām pretendēt uz no valsts budžeta finansētām studiju vietām.** (MK 12.12.2006 not.994).
- Augstskolas var noteikt **finansālus atvieglojumus personām ar īpašām vajadzībām**, paredzot pilnu vai daļēju atbrīvojumu no studiju maksas, ja persona nemācās par valsts budžeta līdzekļiem.

Prioritāte stipendiju saņemšanā

- Studējošajiem, kas studē no valsts budžeta finansētā studiju vietā, kas tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem, **tieks piešķirtas stipendijas** Ministru kabineta noteiktajā kārtībā (Augstskolu likuma 52.p.3.d.).
- Ja diviem vai vairākiem studējošajiem, kuri pretendē uz stipendiju, ir līdzvērtīgi sekmju un zinātniskās darbības rādītāji, stipendiju piešķiršanas komisija **stipendiju vispirms piešķir invalīdam** (MK 24.08.2004. not.Nr.740 "Noteikumi par stipendijām" 11.1.).
- Stipendijas mērķis ir motivēt studējošos sekmīgāk apgūt studijas, tāpēc šobrīd **stipendiju primāri piešķir pēc sekmības** un tikai pēc tam pēc sociālajiem kritērijiem, ja sekmība ir līdzvērtīga.

Studiju un studējošo kredītu pieejamība

- Studiju kredīts** – paredzēts studiju maksas segšanai.
- Studējošā kredīts** – paredzēts studenta iztikas izdevumu segšanai.

2015.gadā tika pieņemti grozījumi MK 29.05.2001 not. Nr.220 «Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu», nosakot, ka:

- Kredīta nodrošinājums nav nepieciešams kredītiem, kurus izsniedz I. vai II. grupas invalīdiem. Šie studenti saņem 100% valsts galvojumu.
- Kredīti, kredītu procenti un līgumodi tiek dzēsti, ja kredīta pņēmējs ir I. vai II. grupas invalīds.

 Asistenta pakalpojums

- Pamatnostādņu "Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam" īstenošanas plāna projektā 2015.-2017.gadam" iekļauta iniciatīva **nodrošināt asistenta pakalpojumu augstākās izglītības iestādē.**

Saskaņā ar plānā noteikto jāveic grozījumi normatīvajos aktos:

- Invaliditātes likuma 12.p. pirmās daļas 4.punktā, kas šobrīd neparedz nodrošināt no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu augstākās izglītības iestādē;
- MK 09.10.2012.not.Nr.695 "Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu izglītības iestādē", kas šobrīd paredz asistenta pakalpojuma piešķiršanas kārtību izglītības iestādēs, izņemot augstākās izglītības iestādes.

13

 Ieguldījums izglītības pieejamības veicināšanā

IZM ir izvērtējusi augstākās izglītības iestāžu un izglītības pārvalžu nominētos pārstāvju apbalvojumam
«Izglītības attīstītājs»

Apbalvošana kategorijā "Izglītības attīstītājs" par tiesību un interešu aizsardzību, kā arī izglītības pieejamības veicināšanu personām ar invaliditāti notiks

**Izglītības un zinātnes ministrijas Lielajā zālē
2016.gada 22. decembrī plkst. 11.00-13.00**

Esat laipni gaidīti!

Dalību lūdzam pieteikt, informāciju nosūtīt elektroniski Lana-Franceska.Dreimane@izm.gov.lv

1